

ความคืบหน้ามาตรการทางการเงินและสินเชื่อของ ธปท. เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจาก COVID-19

ในช่วงที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้เร่งดำเนินการแก้ปัญหาการขาดสภาพคล่องของประชาชนและธุรกิจจากการระบาดของ COVID-19 มาเป็นระยะ เนื่องจากสถานการณ์ยังมีความไม่แน่นอนสูงและไม่มีความชัดเจนว่าจะจบอย่างไรและเมื่อใด ซึ่งอาจทำให้ภาคครัวเรือนและธุรกิจที่ขาดสภาพคล่องมีความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางการเงินตามมา และเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจหลังการระบาดคลี่คลายลง สำหรับการดำเนินมาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบในภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง ธปท. มุ่งแก้ปัญหา 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. ต้องเร่งดูแล เยียวยา ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็วและทั่วถึง
2. ต้องไม่นำไปสู่ปัญหาระบบสถาบันการเงิน
3. ต้องไม่สร้างภาระการคลังให้กับรัฐบาล หรือภาษีของประชาชนในอนาคตมากเกินไป
4. ต้องเอื้อและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปรับตัวไปสู่โลกใหม่หลังการระบาดคลี่คลาย ซึ่งพฤติกรรมของคนและวิถีการดำเนินธุรกิจจะต่างไปจากเดิม

ความคืบหน้าของมาตรการทางการเงิน 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้^{13/}

(1) **ลดอัตราดอกเบี้ย** นับตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 3 ครั้ง และ ธปท. ปรับลดอัตราเงินนำส่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน (FIDF fee) ที่เก็บจากฐานเงินฝากเหลือร้อยละ 0.23 เป็นเวลา 2 ปี ส่งผลให้สถาบันการเงินปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิงสู่ระดับต่ำสุดในรอบ 16 ปี ซึ่งช่วยลดภาระหนี้สำหรับสัญญาเงินกู้ยืมดอกเบี้ยลอยตัว

นอกจากนี้ ธปท. ได้ให้สถาบันการเงินปรับลดเพดานดอกเบี้ย ค่าบริการต่างๆ และเบี้ยปรับเป็นการทั่วไปร้อยละ 2 – 4 ต่อปี ให้กับลูกหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับซึ่งมีสัญญาอัตราดอกเบี้ยคงที่ โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2563^{14/} รวมทั้งได้ปรับวิธีการคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้โดยคิดเฉพาะยอดหนี้ในงวดที่ผิดนัดชำระหนี้เท่านั้น จากเดิมที่คิดบนฐานยอดหนี้คงค้างทั้งหมด เพื่อลดภาระรายจ่ายของประชาชนและยังสอดคล้องกับความเสียหายจริงที่เกิดขึ้นกับเจ้าหนี้^{15/}

(2) **เลื่อนและลดภาระการชำระหนี้** ธปท. ได้อาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินฯ) ในการออก**มาตรการเลื่อนกำหนดชำระหนี้เป็นเวลา 6 เดือนเป็นการทั่วไป**^{16/} ให้กับลูกหนี้ SMEs ทุกรายที่มีสถานะผ่อนชำระปกติและมีวงเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงินแต่ละแห่งไม่เกิน 100 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2562 โดยไม่ถือเป็นการผิดนัดชำระหนี้ นอกจากนี้ ธปท. ได้

^{13/} รายละเอียดของมาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อทุกประเภท ทั้งสำหรับลูกหนี้เดิมและลูกหนี้ใหม่ สามารถดูที่เว็บไซต์ <https://www.bot.or.th/covid19>

^{14/} [หนังสือเวียน ธปท.ฟนส.\(01\)ว.648/2563 มาตรการการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยเพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ระยะที่ 2 \(19 มิถุนายน 2563\)](#)

^{15/} [ธปท. ชี้แจงการคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้แบบใหม่ที่เป็นธรรมมากขึ้นและช่วยลดภาระของประชาชน \(8 พฤษภาคม 2563\)](#)

^{16/} [ประกาศ ธปท. ที่ สกส1.3/2563 เรื่อง การชะลอการชำระหนี้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 \(22 เมษายน 2563\)](#)

ประสานกับสมาคมธนาคารไทยเพื่อขอให้ธนาคารพาณิชย์ ออกมาตรการช่วยเหลือ SMEs ของธนาคารเพิ่มเติม จากมาตรการที่ได้ประกาศเป็นการทั่วไปข้างต้น

สำหรับลูกหนี้รายย่อย ซึ่งรวมถึง SMEs ขนาดเล็กที่ใช้สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อรถ และสินเชื่อเป็นทุน หมุนเวียนประกอบการดำเนินธุรกิจ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 ธปท. ได้ร่วมกับสถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงินอื่น (non-bank) กำหนดมาตรการขั้นต่ำเพื่อเลื่อนและลดภาระการชำระหนี้^{17/} ให้กับลูกหนี้รายย่อย **ทุกประเภทเป็นเวลา 3 เดือน** โดยไม่ถือเป็นการผิดนัดชำระหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้รายย่อยมีกระแสเงินสดเพียงพอ สำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและประกอบอาชีพต่อไป โดยสถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงินอื่นได้ออก มาตรการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้เพิ่มเติมจากมาตรการขั้นต่ำอย่างต่อเนื่อง หลังจากมาตรการให้ความช่วยเหลือ ระยะแรกใกล้สิ้นสุดลง ขณะที่การระบาดของ COVID-19 ยังมีความไม่แน่นอนสูง ธปท. จึงได้ออก**มาตรการ ขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยระยะที่ 2** เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2563^{18/} เพื่อขยายขอบเขตและระยะเวลา การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 เพิ่มเติม โดยให้สถาบันการเงินจัดให้มี ทางเลือกความช่วยเหลือขั้นต่ำให้ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบเลือกได้ตามประเภทสินเชื่อ เช่น การผ่อนชำระขั้นต่ำ การเปลี่ยนสินเชื่อระยะสั้นเป็นระยะยาว การลดค่างวด ตลอดจนกำหนดไม่ให้สถาบันการเงินเรียกเก็บเงินต้น และดอกเบี้ยที่พักชำระหรือลดค่างวดไว้เป็นเงินก้อนในครั้งเดียวภายหลังมาตรการสิ้นสุดลง หรือคิดอัตราพิ ดินหรือเบี้ยปรับเพิ่มเติมจากการที่ลูกหนี้เข้าร่วมมาตรการ

(3) **ให้สินเชื่อเพิ่มเติม** สำหรับธุรกิจที่ขาดสภาพคล่องหรือมีความจำเป็นต้องปรับรูปแบบการทำธุรกิจ ให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจในระยะต่อไป ธปท. ได้อาศัยอำนาจตาม พ.ร.ก. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินฯ ในการบริหารจัดการสภาพคล่องเพื่อดูแลลูกหนี้ SMEs ที่ได้รับผลกระทบ โดย **ธปท. ให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ย ผ่อนปรนพิเศษ (soft loan) แก่สถาบันการเงินภายใต้วงเงิน 500,000 ล้านบาท เพื่อให้สถาบันการเงินให้ สินเชื่อแก่ SMEs** ที่มีสถานะผ่อนชำระปกติและมีวงเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงินแต่ละแห่งไม่เกิน 500 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2562 รายละเอียดไม่เกินร้อยละ 20 ของวงเงินเดิม ในอัตราไม่เกินร้อยละ 2 ต่อปี^{19/}

ทั้งนี้ การให้สินเชื่อภายใต้มาตรการ soft loan ของ ธปท. กระจายสู่หลายภาคส่วนของระบบ เศรษฐกิจ^{20/} ซึ่งส่วนใหญ่ (1) อยู่ในต่างจังหวัด (2) ประกอบกิจการที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 อาทิ พาณิชยกรรม และบริการ (3) เป็นธุรกิจขนาดเล็กซึ่งมีวงเงินเดิมกับสถาบันการเงินไม่เกิน 20 ล้านบาท และ (4) เป็นสินเชื่อที่สถาบันการเงินจัดชั้นว่ามีความเสี่ยงปานกลางถึงค่อนข้างสูง

อย่างไรก็ดี การให้สินเชื่อภายใต้มาตรการ soft loan ของ ธปท. ยังไม่สูงนักเมื่อเทียบกับวงเงินรวม 5 แสนล้านบาท ส่วนหนึ่งเนื่องจากสถาบันการเงินได้ปล่อยสินเชื่อภายใต้มาตรการอื่นของรัฐบาลไปก่อนหน้า ในระดับหนึ่งแล้วและยังดำเนินการควบคู่ไปด้วย (ภาพที่ 1) อาทิ สินเชื่อ soft loan ของธนาคารออมสิน^{21/} ทั้งประเภทที่ให้แก่สถาบันการเงินเพื่อนำไปปล่อยต่อแก่ SMEs และที่ให้แก่ SMEs โดยตรง ตลอดจนสินเชื่อที่

^{17/} [หนังสือเวียน ธปท.ผนส.\(01\)ว.380/2563 เรื่อง มาตรการการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้เพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 \(26 มีนาคม 2563\)](#)

^{18/} [หนังสือเวียน ธปท.ผนส.\(01\)ว.648/2563 มาตรการการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยเพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ระยะที่ 2 \(19 มิถุนายน 2563\)](#)

^{19/} [ประกาศ ธปท. ที่ สกส1.2/2563 เรื่อง การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 \(22 เมษายน 2563\)](#)

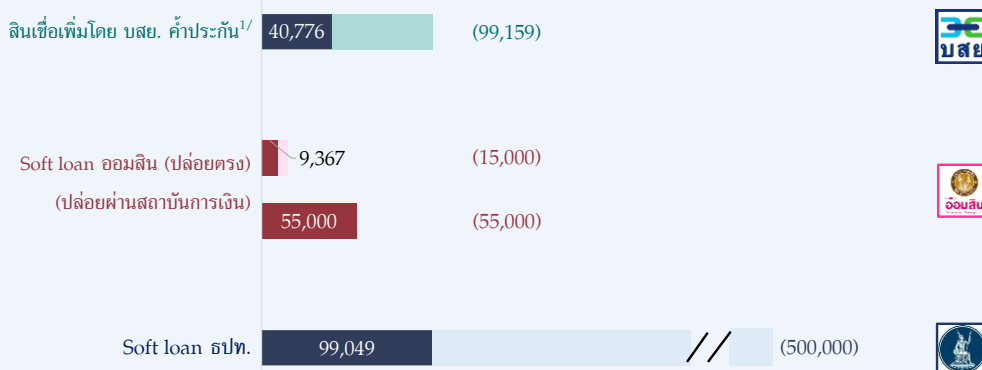
^{20/} [แบงก์ชาติกับปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชนและภาคธุรกิจในช่วงโควิด 19 \(28 พฤษภาคม 2563\)](#)

^{21/} [มาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากไวรัสโคโรนาต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางตรงทางอ้อม ระยะที่ 1 \(10 มีนาคม 2563\)](#)

สถาบันการเงินให้เพิ่มโดยมีบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ช่วยค้ำประกัน^{22/} โดยรวม soft loan ของ ธปท. และมาตรการสนับสนุนสินเชื่อเพิ่มเติมของภาครัฐที่ให้กับ SMEs ดังกล่าวจะมีสินเชื่อปล่อยใหม่แล้วกว่า 2 แสนล้านบาท ทั้งนี้ ในระยะถัดไปที่เศรษฐกิจเข้าสู่ช่วงฟื้นฟูและธุรกิจเริ่มกลับมาดำเนินการได้เพิ่มขึ้น คาดว่าจะมีการใช้วงเงินภายใต้มาตรการ soft loan ของ ธปท. มากขึ้นเพื่อช่วยเพิ่มสภาพคล่องและสนับสนุนการฟื้นตัวของธุรกิจ

ภาพที่ 1 ความคืบหน้าของการให้สินเชื่อเพิ่มเติมแก่ SMEs

วงเงินปล่อยใหม่ ล้านบาท, () วงเงินรวมของแต่ละมาตรการ

หมายเหตุ: ^{1/} โครงการค้ำประกันสินเชื่อที่ดำเนินการโดย บสย. ตั้งแต่ 1 มีนาคม 2563 ได้แก่

(1) โครงการค้ำประกันสินเชื่อระยะที่ 8 (Portfolio Guarantee Scheme: PGS8) และ

(2) โครงการค้ำประกันสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย (Micro Entrepreneur) ระยะที่ 3

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2563)

สำหรับลูกหนี้รายย่อย ทั้งลูกหนี้ใหม่และลูกหนี้เดิม สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐได้ออกมาตรการสนับสนุนสินเชื่อเพิ่มเติมเพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องของประชาชน^{23/} อาทิ ธนาคารออมสินออกโครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้มีรายได้ประจำ ด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ออกโครงการสินเชื่อฉุกเฉินสำหรับเกษตรกรและครอบครัว วงเงินรวม 20,000 ล้านบาท

(4) **ปรับปรุงโครงสร้างหนี้** ธปท. ได้ผ่อนคลายกฎเกณฑ์การกำกับดูแล^{24/} เพื่อให้สถาบันการเงินเร่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้ธุรกิจและครัวเรือนโดยไม่ต้องรอให้เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น ยืดระยะเวลาผ่อนชำระ เพิ่มเงินทุนหมุนเวียน ลดอัตราดอกเบี้ย และเปลี่ยนประเภทหนี้ให้เป็นสินเชื่อระยะยาวที่ดอกเบี้ยต่ำกว่า เพื่อให้ภาระการผ่อนชำระหนี้สอดคล้องกับรายได้ที่อาจลดลงในอนาคต ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปหลังการระบาดคลัสต์คลายลง รวมทั้ง ธปท. ได้ผ่อนคลายกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับ (1) การจัดชั้นลูกหนี้ ทั้งการจัดชั้นลูกหนี้ที่ยังไม่ด้อยคุณภาพให้เป็นชั้นปกติได้ทันทีหากเห็นว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ซึ่งถือว่าเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในเชิงป้องกัน (pre-emptive) โดยไม่ถือเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Troubled Debt Restructuring;

^{22/} [มาตรการต่อเติม เสริมทุน SMEs สร้างไทย](#) (7 มกราคม 2563)

^{23/} [มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ และ COVID-19 และการขอสินเชื่อใหม่หรือสินเชื่อเพิ่มเติม](#) (28 เมษายน 2563)

^{24/} [หนังสือเวียน ธปท.พ.นส.\(23\)ว.276/2563 เรื่อง แนวทางในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย](#) (28 กุมภาพันธ์ 2563)

TDR) และการจัดชั้นลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพที่สามารถปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามสัญญาใหม่ และ (2) การตั้งสำรองเพื่อช่วยลดอุปสรรคต่อการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้แล้ว

ทั้งนี้ การดำเนินการตามมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ รวมถึงมาตรการเลื่อนและลดภาระการชำระหนี้ มีรายละเอียดตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ธปท. ออกมาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อและปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างต่อเนื่อง

วันประกาศ มาตรการ	ประเภทลูกหนี้ที่ได้รับ ความช่วยเหลือ	มาตรการด้านสินเชื่อ	ระยะเวลา
28 ก.พ. 63	ลูกหนี้รายย่อยทุกประเภท และ SMEs	(1) ให้สถาบันการเงินกำหนดมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ ทั้งการเพิ่มสภาพคล่องและการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (2) ห่อนคลายเกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้และการตั้งสำรอง เพื่อให้สถาบันการเงินเร่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้เชิงรุก	1 ม.ค. 63 - 31 ธ.ค. 64
26 มี.ค. 63	ลูกหนี้รายย่อยทุกประเภท และ SMEs ขนาดเล็ก	ร่วมกับสถาบันการเงินกำหนด มาตรการขั้นต่ำเพื่อเลื่อน และลดภาระการชำระหนี้ ให้กับลูกหนี้แต่ละประเภท	ขึ้นอยู่กับประเภทสินเชื่อ
22 เม.ย. 63	SMEs ที่มีวงเงินกับสถาบันการเงิน ไม่เกิน 100 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2562	เลื่อนกำหนดการชำระหนี้	23 เม.ย. 63 – 22 ต.ค. 63
19 มิ.ย. 63	ลูกหนี้รายย่อยทุกประเภท และ SMEs ขนาดเล็ก	ร่วมกับสถาบันการเงินกำหนด มาตรการขั้นต่ำระยะที่ 2 เพื่อ เลื่อนและลดภาระการชำระหนี้ ให้กับลูกหนี้แต่ละประเภท	ขึ้นอยู่กับประเภทสินเชื่อ

การดำเนินการในระยะต่อไป กนง. เห็นว่าควรต้องเร่งรัดให้สถาบันการเงินเพิ่มการปล่อยสินเชื่อภายใต้มาตรการต่างๆ ที่ออกมา เพื่อเยียวยาปัญหาสภาพคล่องของผู้ได้รับผลกระทบให้ตรงจุดและทันการณ์ นอกจากนี้ ในระหว่างที่มาตรการเยียวยาด้านการเงินการคลังของภาครัฐยังมีผลอยู่และช่วยรักษาสภาพคล่องของลูกหนี้ให้เพียงพอสถาบันการเงินควรเร่งผลักดันการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้เกิดผลในวงกว้างขึ้น โดยเฉพาะลูกหนี้ครัวเรือนและ SMEs เพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระคืนหนี้ภายใต้เงื่อนไขหลังการปรับโครงสร้างหนี้ได้ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะถัดไป